

اظهار نظر کارشناسی درباره:

« طرح ممنوعیت انتخاب یا انتصاب مقامات و مدیران
دارای تابعیت مضاعف و مرتبط با کشورهای خارجی
(اصلاح کتاب دوم از جلد دوم قانون مدنی) »

Archive of SID

لله الحمد والبرحمه

شماره مسلسل: ۱۸۹۶۳

کد موضوعی: ۲۴۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۳/۶

عنوان گزارش:

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح ممنوعیت انتخاب یا انتصاب مقامات و مدیران
دارای تابعیت مضاعف و مرتبط با کشورهای خارجی
(اصلاح کتاب دوم از جلد دوم قانون مدنی)»

نام دفتر:

مطالعات حقوقی

تهیه و تدوین:

محمود رضایی

ناظران علمی:

مهدی عبدالملکی؛ جلیل محبی، احمد حکیم جوادی

ویراستار ادبی:

شیوا امین اسکندری

صفحه‌آرا:

نرجس امیراحمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. تابعیت

۲. اکتساب تابعیت خارجی

۳. استخدام

۶	چکیده.....
۷	خلاصه مدیریتی.....
۸	مقدمه.....
۹	بخش اول - بیان مسئله و پیشینه تقنینی.....
۹	الف) بیان مسئله.....
۹	ب) بررسی پیشینه تقنینی.....
۱۲	بخش دوم - بررسی ایرادات مواد (۹۸۲) و (۹۸۹) قانون مدنی.....
۱۲	الف) ماده (۹۸۲) قانون مدنی.....
۱۳	ب) ماده (۹۸۹) قانون مدنی.....
۱۴	بخش سوم - ارائه پیشنهادهای اصلاحی.....

اظهار نظر کارشناسی درباره: « طرح ممنوعیت انتخاب یا انتصاب مقامات و مدیران دارای تابعیت مضاعف و مرتبط با کشورهای خارجی (اصلاح کتاب دوم از جلد دوم قانون مدنی) »

چکیده

معنای تابعیت از منظر حقوقی عبارت است از: عضویت شخص - حقیقی یا حقوقی - در جمعیت تشکیل دهنده دولت، که بیانگر رابطه حقوقی، سیاسی و معنوی شخص تابع با دولت می باشد و موجب بهره‌مندی از حقوقی است که آن کشور برای شهروندان خود دارد. عواملی مانند محل تولد موجب می شود که امکان وجود دو یا چند تابعیت برای شخص به وجود آید که از منظر حقوقی راه‌هایی برای رفع آن در نظر گرفته شده است. تابعیت مضاعف باعث ایجاد ارتباط سیاسی، معنوی، حقوقی و اجتماعی بین یک فرد و دو یا چند دولت می شود که موجب ایجاد شکاف‌هایی در رفتار آن دولت‌ها با وی خواهند بود. از جمله این موضوعات نحوه به کارگیری این افراد در مشاغل دولتی می باشد. استخدام افراد در دستگاه‌های دولتی شرایطی دارد که این شرایط اجازه ورود هر فردی را به عنوان مستخدم دولتی به دستگاه‌های اجرایی، نمی دهد.

مهم‌ترین مسئله در زمینه افراد دارای تابعیت خارجی یا کسانی که تابعیت ایرانی را کسب کرده‌اند آن است که نحوه برخورد دولت با اکتساب ارادی تابعیت خارجی (ماده ۹۸۹ قانون مدنی) و اکتساب ارادی تابعیت ایرانی

ماده (۹۸۲)) چگونه باید باشد. این دو ماده به دلیل ضعف در ضمانت اجرای مشکلاتی هستند که جداگانه بررسی می‌شوند.

طرح کنونی با رویکرد اصلاح این دو ماده و اضافه نمودن تبصره‌هایی بدان، در صدد پُر کردن خلأها و تغلیظ ضمانت اجرای این دو ماده است که هر چند رویکرد کلی آن مناسب می‌باشد، لکن در مواردی نیازمند اصلاح عبارتی و همچنین محتوایی است که در جدول انتهایی، این اصلاحات ارائه شده است.

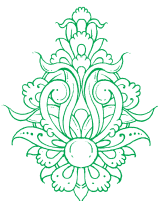
« خلاصه مدیریتی

این طرح در صدد تعیین تکلیف وضعیت استخدامی افرادی است که علاوه بر تابعیت ایران تابعیت سایر کشورها را کسب نموده یا تابعیت سایر کشورها بر آنها تحمیل شده است. با توجه به اینکه معنای تابعیت از منظر حقوقی عبارت است از: عضویت شخص حقیقی یا حقوقی در جمعیت تشکیل دهنده دولت که بیانگر رابطه حقوقی، سیاسی و معنوی فرد تابع با دولت می‌باشد و موجب بهره‌مندی از حقوقی است که آن کشور برای شهروندان خود دارد فلذا تحمیل یا اکتساب تابعیت سایر کشورها باعث ایجاد ارتباط سیاسی، معنوی، حقوقی و اجتماعی بین یک فرد و دو یا چند دولت می‌شود که موجب ایجاد شکاف‌هایی در رفتار آن دولت‌ها با وی خواهند بود. از جمله این شکاف‌ها نحوه به کارگیری این افراد در مشاغل دولتی می‌باشد. استخدام افراد در دستگاه‌های دولتی شرایطی دارد که این شرایط اجازه ورود هر فردی را به عنوان مستخدم دولتی به دستگاه‌های اجرایی، نمی‌دهد.

مهم‌ترین مسئله در زمینه افراد دارای تابعیت خارجی یا کسانی که تابعیت ایرانی را کسب کرده‌اند آن است که نحوه برخورد دولت با اکتساب ارادی تابعیت خارجی (ماده (۹۸۹) قانون مدنی) و اکتساب ارادی تابعیت ایرانی (ماده (۹۸۲) قانون مدنی) چگونه باید باشد. این دو ماده به دلیل ضعف در ضمانت اجرای مشکلاتی هستند که طرح کنونی با رویکرد اصلاح این دو ماده و اضافه نمودن تبصره‌هایی بدان، در صدد پُر کردن خلأها و تغلیظ ضمانت اجرای این دو ماده است که هر چند رویکرد کلی آن مناسب می‌باشد، لکن در مواردی نیازمند اصلاح عبارتی و همچنین محتوایی است که در این گزارش پیشنهاداتی برای اصلاح ارائه شده است.

مقدمه

طرح ممنوعیت انتخاب یا انتصاب مقامات و مدیران دارای تابعیت مضاعف و مرتبط با کشورهای خارجی (اصلاح کتاب دوم از جلد دوم قانون مدنی) به شماره ثبت (۴۰۹) (که در تاریخ ۱۳۹۹/۹/۲۵ اعلام وصول شده است) در مقام اصلاح مواد (۹۸۲) و (۹۸۹) قانون مدنی برآمده است. همان گونه که از دلایل توجیهی این طرح پیداست، علت تقدیم این طرح جلوگیری از آسیب‌ها و تبعات حقوقی، سیاسی، امنیتی و اقتصادی‌ای است که از تحصیل تابعیت سایر کشورها توسط مدیران و سایر اشخاص بر کشور تحمیل می‌گردد.

شایان ذکر است که طرح دیگری با شماره ثبت (۱۵۶) و با همین نام، در تاریخ ۱۳۹۹/۴/۱۸ اعلام وصول گردیده و در دستور کار کمیسیون اجتماعی مجلس قرار دارد که به دلیل شباهت اهداف و احکام مندرج در هر دو، شایسته است که این دو طرح به صورت تجمیعی بررسی شوند.

این گزارش به بررسی کلیات و جزئیات طرح واصله و ارائه پیشنهادها و اصلاحی می‌پردازد.

بخش اول - بیان مسئله و پیشینه تقنینی

الف) بیان مسئله

تابعیت هر چند که در قوانین ایران - چه در قانون اساسی و چه در قوانین عادی - تعریف نشده است، لکن از منظر حقوق بین الملل خصوصی تعریف داشته و معنای آن مشخص می باشد. هر چند در نحوه تعریف این موضوع حقوقی اختلافاتی نیز وجود دارد که می توان گفت همه این تعاریف به معنای واحدی اشاره دارند. تابعیت عبارت است از: عضویت فرد - حقیقی یا حقوقی - در جمعیت تشکیل دهنده دولت، که بیانگر رابطه حقوقی، سیاسی و معنوی فرد تابع با دولتی معین می باشد و ثمره آن بهره مندی وی از حقوقی است که به موجب قوانین کشور متبوع برای شهروندان آن وجود دارد یا می توان گفت تابعیت عبارت است از یک رابطه سیاسی، حقوقی و معنوی که فردی را به دولتی معین مرتبط می سازد (سایر تعاریف نیز افاده گر همین مفاهیم هستند).

با توجه به عللی که توضیح داده خواهد شد در مواردی برای اشخاصی امکان وجود دو یا چند تابعیت همزمان وجود دارد و راهکارهایی نیز برای رفع تابعیت مضاعف در نظر گرفته شده است.

ب) بررسی پیشینه تقنینی

از منظر حقوق بین الملل خصوصی، چند علت برای ایجاد تابعیت مضاعف وجود دارد که مهم ترین آنها عبارتند از:

- ۱ کسب تابعیت جدید بدون ترک تابعیت قبلی،
- ۲ ازدواج با اتباع سایر کشورها،
- ۳ تحمیل تابعیت از سوی دو یا چند کشور بر یک فرد بر اساس قوانین خود (مانند سیستم خون و خاک)،
- ۴ اشغال نظامی.

در حقوق بین الملل خصوصی برای رفع تابعیت مضاعف، چند راهکار وجود دارد مانند کشف تابعیت مؤثر، ارجاع به داوری بین المللی و امثال آن.

در حقوق ایران وحدت تابعیت پذیرفته شده است. اصل (۴۱) و (۴۲) قانون اساسی به موضع تابعیت اشاره داشته و آن را حق مسلم هر فرد ایرانی می داند و سلب تابعیت تنها از طریق درخواست وی یا کسب تابعیت

کشور دیگر امکان پذیر است.

ماده (۹۸۹) قانون مدنی نیز تابعیت افرادی را که مقررات مربوط به کسب تابعیت خارجی را رعایت نموده‌اند کأن لم یکن تلقی می‌نماید و مواردی دیگر نیز وجود دارد که اصل وحدت تابعیت را در حقوق ایران به وضوح نمایش می‌دهد.

پس در نتیجه از منظر حقوق ایران، تابعیت خارجی فرد - حال به هر علتی که ایجاد شده باشد - معتبر نمی‌باشد، لکن با توجه به قوانین سایر کشورها و در فضای بین‌المللی وجود تابعیت دیگر برای آن فرد محرز بوده و آثار خاص خود را که مهم‌ترین آن حمایت سیاسی آن دولت از آن فرد می‌باشد را عملاً به وجود می‌آورد.

دلیل این امر نیز این است که تابعیت یک رابطه سیاسی، اجتماعی، حقوقی و معنوی بین حکومت یک کشور و افراد تحت حاکمیت آن کشور می‌باشد که آنها را در مقابل یکدیگر دارای حقوق و تکالیف ساخته و اثر اصلی آن حمایت سیاسی آن کشور از اتباع خود در داخل و در عرصه بین‌المللی است.

تابعیت مضاعف باعث ایجاد ارتباط سیاسی، معنوی، حقوقی و اجتماعی بین یک فرد و دو یا چند دولت می‌شود که موجب ایجاد شکاف‌هایی در رفتار آن دولت‌ها با وی خواهند بود.

از جمله این موضوعات نحوه به کارگیری این افراد (دارندگان تابعیت سایر کشورها) در مشاغل دولتی می‌باشد. استخدام افراد در دستگاه‌های دولتی همواره شرایطی را دارد که این شرایط اجازه ورود هر فردی را به عنوان مستخدم دولتی به دستگاه‌های اجرایی، نمی‌دهد.

از منظر حقوق ایران ورود به خدمت دولتی بر اساس مجوزهای صادره، تشکیلات مصوب و رعایت مراتب شایستگی و... است (ماده (۴۱) قانون مدیریت خدمات کشوری (۱۳۸۷) و همچنین بر اساس بندهای «ب» و «ط» ماده (۴۲) همین قانون دارای شرایط عمومی‌ای برای همه است که داشتن تابعیت ایران و همچنین التزام به قانون اساسی از جمله این شرایط است.

راه‌هایی که در مقررات فعلی موجب ایجاد تابعیت مضاعف می‌شود به شرح زیر است:

❶ کسب تابعیت مضاعف از طریق محل تولد: برخی کشورها مانند آمریکا و کانادا، افرادی که در خاک آن کشورها متولد شوند را تبعه آن کشور تلقی می‌نمایند، که اصطلاحاً سیستم خاک نامیده می‌شود. همواره افراد ایرانی‌ای هستند که در کشورهایی که دارای سیستم خاک هستند، متولد شده و دارای تابعیت مضاعف می‌باشند، هم ایرانی و هم مثلاً آمریکایی است.

❷ ازدواج زن ایرانی با اتباع بیگانه: مواردی وجود دارد که زنان ایرانی با اتباع سایر کشورها ازدواج

می کنند، در خصوص زن ایرانی، در صورتی که از دواج وی باعث شود قانون مملکت زوج تابعیت شوهر را به وی تحمیل نماید، از منظر حقوق ایران، تابع آن کشور شناخته می شود. (ماده (۹۸۷) قانون مدنی) لکن در صورتی که از دواج بدون ثبت رسمی باشد، در برهه‌ای از زمان هم ایرانی و هم خارجی خواهد بود.

۳ مضمولین بند «۴» ماده (۹۷۶) قانون مدنی: براساس این بند کسانی که در ایران از پدر و مادر خارجی که یکی از آنها در ایران متولد شده به وجود آمده‌اند ایرانی محسوبند و این در حالی است که امکان دارد تابعیت والدین وی براساس قوانین کشورهای متبوع آنان بر فرزند نیز تحمیل شود.

۴ مضمولین بند «۵» ماده (۹۷۶): براساس این بند کسانی که در ایران از پدری که تبعه خارجه است به وجود آمده و بلافاصله پس از رسیدن به هجده سال تمام لااقل یک سال دیگر در ایران اقامت کرده باشند و الا قبول شدن آنها به تابعیت ایران برطبق مقرراتی خواهد بود که مطابق قانون برای تحصیل تابعیت ایران مقرر است. هر چند هم اکنون در خصوص مضمولین این بند قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی در خصوص متولدین قبل از سال ۱۳۸۶ حاکم می باشد.

۵ مضمولین بند «۶» ماده (۹۷۶): براساس این بند هر زن تبعه خارجی که شوهر ایرانی اختیار کند؛ ایرانی محسوب است و این در حالی است که امکان دارد کشور متبوع وی، تابعیت خود را همچنان معتبر بداند.

۶ مضمولین بند «۷» ماده (۹۷۶): براساس این بند هر تبعه خارجی که تابعیت ایران را تحصیل کرده باشد ایرانی محسوب می شود و این در حالی است که امکان دارد کشور متبوع وی، تابعیت خود را همچنان معتبر بداند. هر چند هم اکنون کسب تابعیت ایران احتیاج به ترک تابعیت قبلی دارد، ولی مواردی نیز متصور است که این امر حاصل نشود مانند پناهندگی.

۷ کسانی که تابعیت خارجی را اکتساب نموده، ولی مقررات را رعایت ننموده باشند. در مواردی نیز این موضوع به فرزندان و همسران افراد فوق الذکر تسری می یابد.

بخش دوم - بررسی ایرادات مواد (۹۸۲) و (۹۸۹) قانون مدنی

مهم‌ترین مسئله در زمینه افراد دارای تابعیت خارجی یا کسانی که تابعیت ایرانی را کسب کرده‌اند آن است که نحوه برخورد دولت با آنان چگونه باشد؟ و به تعبیر دیگر مواجهه دولت با اکتساب ارادی تابعیت خارجی (موضوع ماده (۹۸۹) قانون مدنی) و اکتساب ارادی تابعیت ایرانی (موضوع ماده (۹۸۲) قانون مدنی) چگونه باید باشد. این دو ماده به دلیل ضعف در ضمانت اجرا دارای مشکلات جدی هستند که هر کدام جداگانه بررسی می‌شوند.

الف) ماده (۹۸۲) قانون مدنی

این ماده بیان می‌دارد: «شخصی که تحصیل تابعیت ایرانی نموده یا بنماینده از کلیه حقوقی که برای ایرانیان مقرر است بهره‌مند می‌شوند، لیکن نمی‌توانند به مقامات ذیل نایل گردند:

- ریاست جمهوری و معاونین او
- عضویت در شورای نگهبان و ریاست قوه قضائیه
- وزارت و کفالت وزارت و استانداری و فرمانداری
- عضویت در مجلس شورای اسلامی
- عضویت شوراهای استان و شهرستان و شهر
- استخدام در وزارت امور خارجه و نیز احراز هر گونه پست و مأموریت سیاسی
- قضاوت

■ عالی‌ترین رده فرماندهی در ارتش و سپاه و نیروی انتظامی

■ تصدی پست‌های مهم اطلاعاتی و امنیتی

این ماده در صدد بیان این موضوع است که اگر فرد غیر ایرانی تابعیت ایرانی را کسب کند، از تصدی چه مشاغلی محروم خواهد بود.

نکته در این است که کسانی که تابعیت ایران را تحصیل می‌نمایند، در صورتی که تابعیت کشور متبوع خود را ترک کرده باشند طبیعتاً فقط ایرانی محسوب و از اشتغال به پست‌های مذکور در این ماده محرومند، لکن چند فرض دیگر در ماده مطرح است:

۱ در مواردی که فرد تابعیت ایرانی را کسب کرده ولی به دلایلی مانند پناهندگی (که ترک تابعیت قبلی صورت نگرفته است) همچنان فرد مذکور، دارای تابعیت سایر کشورها نیز هست. در این خصوص آیا این فرد مشمول این ماده است یا ماده (۹۸۹)؟ و سؤال در این است که آیا می توان این افراد را به استخدام دولتی با اعمال محدودیت های ماده (۹۸۲) گمارد یا خیر؟

۲ در خصوص کسانی که بدون اراده تابعیت خارجی بر آنان تحمیل شده است مانند مشمولین بندهای «۴» و «۵» ماده (۹۷۶) قانون مدنی یا کسانی که متولد کشورهای دارای سیستم خاک هستند، نیز این سؤال وجود دارد که از اشتغال به چه خدماتی ممنوع هستند؟

۳ همین سؤال در خصوص کسانی که از طریق قانون اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی و مردان خارجی وجود دارد و به خصوص اگر این فرزند در خارج از ایران متولد شده و دارای تابعیت مستقر پدر خارجی خود نیز می باشد. هر چند از منظر حقوق ایران، تکلیف این افراد مشخص بوده و ایرانی محسوب می شوند، لکن با توجه به اینکه استخدام دولتی یک رابطه سیاسی و حقوقی بسیار قوی بوده و وفاداری کامل فرد را به دولت مستخدم وی می طلبد ضروری است که تدبیری برای این افراد نیز اندیشید و در مواد (۹۸۲) و (۹۸۹) قانون مدنی، تکلیف اشتغال آنان را مشخص نمود.

ب) ماده (۹۸۹) قانون مدنی

این ماده بیان می دارد: «هر تبعه ایرانی که بدون رعایت مقررات قانونی بعد از تاریخ ۱۲۸۰ شمسی تابعیت خارجی تحصیل کرده باشد تبعیت خارجی او کان لم یکن بوده و تبعه ایران شناخته می شود، ولی در عین حال کلیه اموال غیر منقول او با نظارت مدعی العموم محل به فروش رسیده و پس از وضع مخارج فروش قیمت آن به او داده خواهد شد و به علاوه از اشتغال به وزارت و معاونت وزارت و عضویت مجالس مقننه و انجمن های ایالتی و ولایتی و بلدی و هر گونه مشاغل دولتی محروم خواهد بود.

تبصره - هیئت وزیران می تواند بنا به مصالحی به پیشنهاد وزارت امور خارجه تابعیت خارجی مشمولین این ماده را به رسمیت بشناسند. به این گونه اشخاص با موافقت وزارت امور خارجه اجازه ورود به ایران یا اقامت می توان داد»

در نتیجه از منظر حقوق ایران و بر طبق قانون مدنی تکلیف دارندگان تابعیت مضاعف اکتسابی بدون رعایت مقررات مشخص است: فروش همه اموال غیر منقول و محرومیت از هر گونه خدمت دولتی. البته در صورتی که طبق تبصره همین ماده تابعیت خارجی وی به رسمیت شناخته شود، وی اجازه ورود یا اقامت به ایران داشته، ولی تابعیت ایرانی را نخواهد داشت.

مهم‌ترین شرط در کسب تابعیت دیگر کشورها از منظر قانون مدنی، خروج از تابعیت ایران است که رعایت مقررات ماده (۹۸۸) مانند اجازه هیئت وزیران در آن ذکر شده است، فلذا هر شخصی که بدون خروج از تابعیت ایران، تابعیت سایر کشورها را کسب نموده مشمول ماده (۹۸۹) و ممنوعیت از اشتغال به خدمات دولتی می‌باشد. لکن این امر فارغ از اجرایی نشدن در طول دهه‌های اخیر؛ به دلیل جرم‌انگاری نشدن موضوع با ضمانت اجرای مناسبی روبه‌رو نیست و همچنین دامنه شمول آن نیز به خوبی بر اساس مقررات جدید استخدامی مشخص نشده است.

بخش سوم - ارائه پیشنهادهای اصلاحی

طرح کنونی با رویکرد اصلاح این دو ماده و اضافه نمودن تبصره‌هایی بدان، در صدد پُر کردن خلأهای اجرایی و همچنین تغلیظ ضمانت اجرای این دو ماده است که هر چند رویکرد کلی آن مناسب می‌باشد، لکن در مواردی نیازمند اصلاح عبارتی و همچنین محتوایی است که در جدول زیر این اصلاحات به صورت پیشنهادهای مرکز پژوهش‌های مجلس ارائه شده است.

<p>طرح اصلاح مواد (۹۸۲) و (۹۸۹) قانون مدنی و الحاق چند تبصره به آنها</p>	<p>طرح ممنوعیت انتخاب یا انتصاب مقامات و مدیران دارای تابعیت مضاعف و مرتبط با کشورهای خارجی (اصلاح کتاب دوم از جلد دوم قانون مدنی)</p>
<p>بدون پیشنهاد اصلاحی</p>	<p>ماده (۱) - ماده (۹۸۲) قانون مدنی اصلاحی (۱۳۷۰/۸/۱۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p>
<p>۱. در بند «۱» بعد از عبارت «معاونین» عبارت «مشاورین» اضافه می‌شود.</p>	<p>۱. در بند «۱» بعد از عبارت «معاونین» عبارت «مشاورین» اضافه شود.</p>
<p>۲. در بند «۲» بعد از عبارت «ریاست قوه قضائیه» عبارت «دادستانی کل کشور» و «ریاست دیوان عالی کشور» اضافه می‌شود.</p>	<p>۲. در بند «۲» بعد از عبارت «ریاست قوه قضائیه» عبارت «دادستانی کل کشور» اضافه شود.</p>
<p>۳. در بند «۳» بعد از عبارت «وزارت و» عبارت «معاونت و تصدی به مدیر کلی وزارت» اضافه می‌شود.</p>	<p>۳. در بند «۳» بعد از عبارت «وزارت و» عبارت «معاونت و مدیر کل وزارت» اضافه شود.</p>
<p>۴. در بند «۴» عبارت «عضویت در» به عبارت «نمابندگی» تغییر می‌یابد.</p>	<p>۴. در بند «۴» عبارت «عضویت در» به عبارت «نمابندگی» اصلاح شود.</p>
<p>۵. در به انتهای بند «۵» عبارت «روستا» اضافه می‌شود.</p>	<p>۵. در به انتهای بند «۵» عبارت «روستا» نیز اضافه می‌شود.</p>
<p>۶. در بند «۹» عبارت «پست‌های مهم اطلاعاتی و امنیتی» به عبارت کلیه «پست‌های حساس یا اطلاعاتی یا امنیتی» تغییر می‌یابد.</p>	<p>۶. در بند «۹» عبارت «پست‌های مهم اطلاعاتی و امنیتی» به عبارت کلیه «پست‌های حساس یا اطلاعاتی یا امنیتی» اصلاح شود.</p>
<p>ماده (۲) سه تبصره به شرح زیر به ماده (۹۸۲) قانون مدنی الحاق می‌گردد:</p>	<p>۷. سه تبصره به شرح زیر الحاق می‌شود:</p>
<p>بدون پیشنهاد اصلاحی</p>	<p>تبصره «۱» - تعیین مصدق پست‌های حساس یا اطلاعاتی یا امنیتی به موجب آیین‌نامه‌ای است که با همکاری وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تهیه و ظرف شش ماه پس از تصویب این تبصره به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>

تبصره ۲» - کلیه افراد مشمول بندهای «۴» و «۵» ماده (۹۷۶) قانون مدنی و افراد مشمول قانون اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی و مردان خارجی مصوب ۱۳۹۸ و افرادی که به هر دلیلی نظیر قوانین محل تولد یا ازدواج با اتباع خارجی و مانند آن، بدون تحصیل تابعیت، تابعیت سایر کشورها به آنان تحمیل شده است یا خواهد شد مشمول محرومیت موضوع این ماده می‌شوند.

تبصره ۳» - افراد مشمول این ماده و تبصره‌های آن، که پیش از لازم‌الاجرا شدن این قانون به مقامات مذکور اشتغال یافته‌اند، مکلفند ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون از پست سازمانی خود استعفا نمایند. در غیر این صورت علاوه بر اخراج از محل خدمت خود به انضباط دائمی از خدمات دولتی و استرداد تمام حقوق و مزایایی که دریافت کرده‌اند، و هم‌چنین حبس درجه ۵ یا ۶ محکوم می‌شوند.

ماده (۳) - در ماده (۹۸۹) قانون مدنی، عبارت «و به‌علاوه از اشتغال به وزارت و معاونت وزارت و عضویت مجالس مقننه و انجمن‌های ایالتی و ولایتی و بلدی و هرگونه مشاغل دولتی محروم خواهد بود...» به عبارت «همچنین به‌کارگیری یا استخدام و ادامه خدمت کلیه افرادی که بدون رعایت مقررات از جمله ترک تابعیت ایرانی، تابعیت سایر کشورها را تحصیل نموده‌اند و همچنین به‌کارگیری یا استخدام و ادامه خدمت کلیه افرادی که مجوز اقامت دائمی یا بلندمدت بیش از یک سال سایر کشورها را دریافت نموده یا مالکیت عرصه یا اعیانی در کشورهای خارجی داشته یا دارای حساب سپرده در بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری خارجی و دارای سهام در مؤسسات یا شرکت‌های خارجی معادل حداقل یکصد هزار یورو بوده یا در شرکت‌ها و مؤسسات خارجی عضو بوده یا دارای صرافی در کشورهای خارجی بوده به هر نحوی از قبیل رسمی، پیمانی، قرار دادی یا مشاوره در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵ ممنوع است و در صورت عدم اعلام موارد مذکور توسط مستخدم در زمان استخدام، وی علاوه بر اخراج از محل خدمت به پرداخت تمام حقوق و مزایای دریافتی و حبس درجه پنج یا شش محکوم می‌شود.»

تبصره ۲» - کلیه افراد مشمول بندهای «۴» و «۵» ماده (۹۷۶) قانون مدنی و افرادی که به هر دلیلی نظیر قوانین محل تولد یا ازدواج با اتباع خارجی و مانند آن، بدون تحصیل تابعیت، تابعیت سایر کشورها به آنان تحمیل شده است یا خواهد شد مشمول محرومیت موضوع این ماده می‌شوند.

تبصره ۳» - افراد مشمول این ماده و تبصره‌های آن، که پیش از لازم‌الاجرا شدن این قانون به مقامات مذکور اشتغال یافته‌اند، مکلفند ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون از پست سازمانی خود استعفا نمایند. در غیر این صورت علاوه بر اخراج از محل خدمت خود به انضباط دائمی از خدمات دولتی و استرداد تمام حقوق و مزایایی که دریافت کرده‌اند، محکوم می‌شوند.

ماده (۲) - ماده (۹۸۹) قانون مدنی به شرح زیر اصلاح شود:
۱. فراز اول عبارت «و به‌علاوه از اشتغال به وزارت و معاونت وزارت و عضویت مجالس مقننه و انجمن‌های ایالتی و ولایتی و بلدی و هرگونه مشاغل دولتی محروم خواهد بود» به عبارت «به‌کارگیری یا استخدام کلیه افرادی که بدون ترک تابعیت ایرانی، تابعیت سایر کشورها را تحصیل نموده‌اند یا مجوز اقامت دائمی یا بلندمدت بیش از یک سال سایر کشورها را دریافت نموده یا مالکیت عرصه یا اعیانی در کشورهای خارجی داشته یا دارای حساب سپرده در بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری خارجی و دارای سهام در مؤسسات یا شرکت‌های خارجی معادل حداقل یکصد هزار یورو بوده یا در شرکت‌ها و مؤسسات خارجی عضو بوده یا دارای صرافی در کشورهای خارجی بوده به هر نحوی از قبیل رسمی، پیمانی، قرار دادی یا مشاوره در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵ ممنوع است و در صورت عدم اعلام موارد مذکور توسط مستخدم در زمان استخدام، وی علاوه بر اخراج از محل خدمت به پرداخت تمام حقوق و مزایای دریافتی محکوم می‌شود.» اصلاح شود.

<p>ماده (۴) - (۵) تبصره به شرح زیر به ماده (۹۸۹) قانون مدنی الحاق می‌گردد:</p>	<p>۲. چهار تبصره به شرح زیر الحاق شود:</p>
<p>به‌علت وجود همین حکم در متن ماده، این تبصره حذف می‌گردد</p>	<p>تبصره «۲» - کلیه اشخاصی که در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به هر نحو اشتغال داشته‌اند و در حین اشتغال تابعیت خارجی را تحصیل کنند یا سابقه تابعیت خارجی داشته یا دارای مجوز اقامت دائمی یا بلندمدت بیش از یک سال سایر کشورها می‌باشند یا مالکیت عرصه یا اعیانی در کشورهای خارجی داشته یا دارای حساب سپرده در بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری خارجی و دارای سهام در مؤسسات یا شرکت‌های خارجی معادل حداقل یکصد هزار یورو بوده یا در شرکتها و مؤسسات خارجی عضو بوده یا دارای صرافی در کشورهای خارجی بوده مکلفند ظرف یک ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این تبصره استعفا نموده و در صورت استنکاف علاوه بر اخراج و انفصال دائم به خدمات دولتی به استرداد تمامی حقوق و مزایای دریافتی از زمان تحصیل تابعیت خارجی محکوم می‌شوند.</p>
<p>به‌علت وجود همین حکم در متن ماده، این تبصره حذف می‌گردد</p>	<p>تبصره «۳» - کلیه افرادی که به هر نحوی دارای تابعیت خارجی هستند یا سابقه تابعیت خارجی داشته یا دارای مجوز اقامت دائمی یا بلندمدت بیش از یک سال سایر کشورها می‌باشند یا مالکیت عرصه یا اعیانی در کشورهای خارجی داشته یا دارای حساب سپرده در بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری خارجی و دارای سهام در مؤسسات یا شرکت‌های خارجی معادل حداقل یکصد هزار یورو بوده یا در شرکتها و مؤسسات خارجی عضو بوده یا دارای صرافی در کشورهای خارجی بوده و به هر نحو شاغل یا متقاضی اشتغال در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران هستند، مکلفند موضوع را به آن دستگاه اطلاع دهند. مستنکف از اجرای این حکم به مجازات حبس درجه شش یا جزای نقدی درجه چهار محکوم می‌شود.</p>

<p>تبصره ۴» - اشخاصی که با علم و اطلاع یا به دلیل سهل انگاری، افرادی را که به هر نحوی دارای تابعیت خارجی هستند سابقه تابعیت خارجی داشته یا دارای مجوز اقامت دائمی یا بلندمدت بیش از یک سال سایر کشورها می‌باشند یا مالکیت عرصه یا اعیانی در کشور های خارجی داشته یا دارای حساب سپرده در بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری خارجی و دارای سهام در مؤسسات یا شرکت‌های خارجی معادل حداقل یکصد هزار یورو بوده یا در شرکت‌ها و مؤسسات خارجی عضو بوده یا دارای صرافی در کشور های خارجی بوده می‌باشند را در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به‌کارگیری یا استخدام نمایند، به حبس درجه شش و محرومیت و انفصال دائم از اشتغال در پست‌های سازمانی مذکور در (۹۸۲) این قانون محکوم می‌شوند.</p>	<p>تبصره ۴» - اشخاصی که با علم و اطلاع یا به دلیل سهل انگاری، افرادی را که به هر نحوی دارای تابعیت خارجی هستند سابقه تابعیت خارجی داشته یا دارای مجوز اقامت دائمی یا بلندمدت بیش از یک سال سایر کشورها می‌باشند یا مالکیت عرصه یا اعیانی در کشور های خارجی داشته یا دارای حساب سپرده در بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری خارجی و دارای سهام در مؤسسات یا شرکت‌های خارجی معادل حداقل یکصد هزار یورو بوده یا در شرکت‌ها و مؤسسات خارجی عضو بوده یا دارای صرافی در کشور های خارجی بوده می‌باشند را در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به‌کارگیری یا استخدام نمایند، به جز ای نقدی درجه پنج و محرومیت و انفصال دائم از اشتغال در پست‌های سازمانی مذکور در (۹۸۲) این قانون محکوم می‌شوند.</p>
<p>تبصره «۲» - بدون پیشنهاد اصلاحی</p>	<p>تبصره ۵» - وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مکلفند افراد متخلف موضوع این ماده را شناسایی و به دستگاه متبوع و مرجع صالح قضایی جهت اجرای احکام مقرر در این ماده معرفی نمایند.</p>
<p>تبصره ۳» - وزارت امور خارجه مکلف است با همکاری نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس امنیت) و سازمان ثبت احوال نسبت به تهیه بانک اطلاعاتی افراد موضوع این ماده اقدام نماید.</p>	<p>تبصره ۶» - وزارت امور خارجه مکلف است با همکاری نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس امنیت) و سازمان ثبت احوال نسبت به تهیه بانک اطلاعاتی افرادی که دارای تابعیت خارجی بوده یا سابقه تابعیت خارجی داشته یا دارای مجوز اقامت دائمی یا بلندمدت بیش از یک سال سایر کشورها می‌باشند یا مالکیت عرصه یا اعیانی در کشور های خارجی داشته یا دارای حساب سپرده در بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری خارجی و دارای سهام در مؤسسات یا شرکت‌های خارجی معادل حداقل یکصد هزار یورو بوده یا در شرکت‌ها و مؤسسات خارجی عضو بوده یا دارای صرافی در کشور های خارجی بوده جهت شناسایی این افراد اقدام نماید.</p>
<p>تبصره «۴» - بدون پیشنهاد اصلاحی</p>	<p>تبصره ۷» - دارندگان مجوز اقامت تحصیلی، در مان یا ماموریت‌های اداری از شمول حکم این ماده مستثنا هستند.</p>
<p>تبصره «۵» - بدون پیشنهاد اصلاحی</p>	<p>تبصره ۸» - وزارت اطلاعات، نیروهای مسلح، سازمان انرژی اتمی ایران، مناطق آزاد تجاری صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی نیز مشمول احکام این ماده می‌باشند.</p>

Archive of SID

مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۲۰۰۰۰ صندوق پستی: ۵۸۵۵-۱۵۸۷۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir